

Iskustva dr. Ivice Vlatkovića, iznesena u predavanju na 3. Festivalu maslina u Zagrebu 2018.

MOJA PRAKTIČNA ISKUSTA U MASLINARSTVU

Svatko tko se bavi maslinarstvom, bilo kao hobbijem ili profesionalno unaprijed ima zadan okvir unutar kojega mora razvijati svoj specifičan pristup svojim maslinama. Taj okvir čine ključni čimbenici koji su nam zadani ukoliko smo naslijedili, maslinik ili smo ga sami sadili. To su:

- Položaj maslinika u odnosu na dnevno sunce-osunčanost , vjetrove-prozračnost i na suodnos neposrednog okoliša (borova šuma, drugi maslinici, vinogradi itd).
- Tlo –pedološke karakteristike (crvenice, ilovače, pjeskulje...) što u konačnici definira važan čimbenik maslinarstva vodoodrživost.
- Gustoća sadnje i međusobni razmak stabala - prozračnost
- Starost stabala.

Samo na temelju ovih glavnih čimbenika možemo graditi svoj specifičan dinamični odnos mijenjajući ono što će nam u konačnici donijeti rezultat, a to je rodnost maslina.

Upravo je ona sadržana u poruci stare talijanske poslovice da maslina ovisi o 5 „S“

- SOLE-sunce, osunčanost
- SOLITUDINE –udaljenost stabla od stabla
- SILENTIO – uvjeti prirodne tišine bez blizine velikih prometnica i ispušnih plinova
- SICITA – suhoća, jer maslina voli suhoću, a ne konstantnu mokrinu
- SICA –kamen (kalcij), jer on pomaže da ga maslina ugrađuje u svoj razvoj.

Stalan dinamičan odnos prema maslinama podrazumijeva da moramo stalno mijenjati one čimbenike koji nam donose probleme:

1. gusta sadnja i guste krošnje – prorjeđivanje, uklanjanje nekih stabala, otvaranje krošnje, prikraćivanje.
2. Sorte sklone razvoju paunovog oka - nacjepljivanje otpornih,
3. Neredovita rodnost-nacjepljivanje rodni.
4. Nepraktičan uzgojni oblik niske i visoke masline - postepena prilagodba željenom.
5. Maslina ne voli nagle eksperimente i pretjeravanje, a to podrazumijeva često pretjeranu rezidbu, gnojidbu, zalijevanje itd. Ona voli postepenu prilagodbu u ispravljanju grešaka maslinara, a to znači da se moramo mi prilagođavati njenim reakcijama, a ne tražiti od nje da se prilagođava našim momentalnim željama i pogledima na njenu budućnost. U želji da je prilagodimo lijepom izgledu i rodnosti često se pretjera u rezidbi i utjera je se u izmjeničnu rodnost a često i u izostanak dobre rodnosti. U želji da joj damo super-gnojiva s kojima su preplavljena tržišta, često je odvede u bujan vegetativni porast ali i razvoj raznih gljivičnih i bakterijskih bolesti.

Prilagođavanje maslinara maslinama podrazumijeva prvenstveno umjeren pristup prateći reakcije maslina. Potrebno je testiranja njenog lista i tla na kojem raste s ciljem da znamo što joj nedostaje i što joj trebamo dati.

Rezidba za mene podrazumijeva kombinaciju agrotehničkih zahvata sljedećim redoslijedom:

1. U siječnju i veljači otklanjanje svih suhih grana i grančica koje je maslina posušila. U ovom periodu se sve dobro vidi prije početka vegetacije. Istovremeno markiram bijelom samoljepljivom trakom sve što ću u proljeće tokom rezidbe, ali i mjesec dana prije cvatnje prstenovati. Mjesec dana prije cvatnje prstenujem samo stolne sorte, a uljne ranije.

2. Od sredine veljače počinjem povijanjem bujnih izbojaka i grana. Tim agrotehničkim zahvatom poboljšavam rodnost povijenih grančica i izbojaka, jer oni prestanu s rastom ali se time stimuliraju pupovi na bolju cvatnju i oplodnju. Na taj način smanjujem obim rezidbe a time izlažem maslinu manjem stresu nadoknade drva i lista.

3. Rezidba je u početku travnja s obzirom da sam u području kasnoproletnih mrazeva. Rezidba je u pravilu korektivna i samo bacam iscrpljene i potrošene grančice. Moram napomenuti da pristup rezidbi navodnjavanih i nenavodnjavanih maslinika nije isti.

Navodnjavati ili orošavati masline? Ja prednost dajem orošavanju zbog praktične primjene

1. Nadoknada vode preko krošnje poput kiše.

2. Istim sistemom vršim folijarnu prehranu, zaštitu protiv bolesti, zaštitu od mraza i zaštitu od požara.

3. Potpomažem bolju oplodnju kada u fazi cvatnje nastupe visoke temperature (preko 30°C). Tada noćno vlaženje krošnje itekako pomaže oplodnju. Opasnost od širenja paunovog oka sistemom orošavanja ne postoji. On radi po noći, a u uvjetima visokih ljetnih dnevnih temperatura opasnosti nema. Zamijenio sam oblicu nacjepljivanjem otpornim sortama na paunovo oko.

Nacjepljivanje maslina introduciranih sorti na oblice i druge introducirane sorte je moj najveći izazov. Donio sam mnoge sorte da poboljšam rodnost ali i otpornost na paunovo oko. Drugih bolesti poput raka masline, olovne bolesti, čađavice itd. nisam imao na svojim maslinama. Nacjepljivanje maslina drugim sortama je uistinu oplemenjivanje maslina i potiče bolju rodnost zbog međusobnog oprašivanja. Jednako tako miješane sorte daju posebnost ulju jer svaka sorta donosi svoju specifičnost u kapljice ulja. S druge strane nacjepljivanjem stalno pomlađujemo masline što je također dinamičan suodnos čovjeka i masline.

Koje je optimalno vrijeme nacjepljivanja?

Pravilo je u vegetaciji travanj – svibanj, ali budući da imam orošavanje i nemam nedostatak vlažnosti eksperimentirao sam tokom cijele vegetacije. Dakle i ljeti i u jesen. Pokazalo se da mi je jesen dala najbolje rezultate.

Berba maslina je najveći i ujedno najzahtjevnija agrotehnička mjera. Ja sam je osuvremenio. Kupio sam *oliv-speed ombrello* mobilne široke sklopljive mrežaste lijevke poput izvrnutog kišobrana koji u sredini kada se postavi ispod krošnje ima rupu kroz koje u košare upadaju oborene masline. Stolne masline beremo ručno a sve ostalo modernim tresaćima na baterije.

Isti dan je prerada i skladištenje ulja u inox bačve specijalizirane i napravljene za čuvanje maslinovog ulja. Umjesto dušika koristim plin argon koji ispunjava nadprostor ulja.

Uspješnost maslinarstva predstavlja istovremeno izazov ali i ljubav kojom se svaki put vraćate u svoj maslinik u kojem dobivate tako potreban mir. Zato se onaj SILENTIO iz talijanske poslovica odnosi podjednako i na maslinu i maslinara.